

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา "เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่"
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

นางสาวนันทกา นิมมานวัฒนา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-632-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015407

I 17604906

A STUDY FOR DEVELOPMENT GUIDE PLAN OF A SMALL TOWN CLOSE TO
A BIG CITY : A CASE STUDY OF LAMPHUN-CHIENG MAI

Miss Nantaka Nimmanwattana

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning
Department of Urban and Regional Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-632-1

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นันทกา นิรมานวัฒนา : การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา "เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่"
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่ (A STUDY FOR DEVELOPMENT GUIDE
PLAN OF A SMALL TOWN CLOSE TO A BIG CITY : A CASE STUDY OF LAMPHUN-
CHIENG MAI) อ.ที่ปรึกษา...จศ.ดร.. เกียรติ จิวะกุล, 352 หน้า.

ลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดพื้นที่เล็กที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในภาคเหนือจากลักษณะทางกายภาพ ลำพูนมีอาณาเขตส่วนใหญ่ติดต่อกับ จ. เชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางและเป็นเมืองหลักของภาคเหนือ

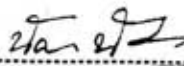
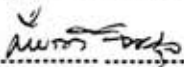
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะทั่วไปและศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่จังหวัดลำพูน ในฐานะที่ลำพูนเป็นศูนย์กลางการปกครองในระดับจังหวัดและอำเภอซึ่งมีฐานะเท่ากับจังหวัดอื่น ๆ รวมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ด้วยและศึกษาด้านกายภาพ เศรษฐกิจสังคมและการตั้งถิ่นฐาน รวมทั้งการเชื่อมโยงของระบบชุมชนทางด้านบริการระหว่างลำพูน-เชียงใหม่ ภายใต้การศึกษาการวางแผนภาค สำหรับการศึกษาลักษณะจังหวัดจะศึกษาที่เน้นหนักในลักษณะที่เกี่ยวเนื่องกับพื้นที่ (Area) และที่ตั้ง (Location) ที่สัมพันธ์กัน (Spatial Linkage) โดยแบ่งการศึกษาตามลักษณะข้อมูลเป็น 2 ระดับคือ การศึกษาระดับมหภาค(ภาคและจังหวัด) และระดับจุลภาค (หมู่บ้าน)ซึ่งอาศัยการศึกษาจากแหล่งทุติยภูมิและเพิ่มเติมจากการสำรวจภาคสนาม เพื่อหาการเชื่อมโยงของการใช้บริการของชุมชนจากระดับล่างของจังหวัดลำพูน โดยใช้ตัวชี้วัด 14 ตัว เพื่อตรวจสอบในพื้นที่ศึกษา 77 หมู่บ้าน และการจัดระบบชุมชนโดยอาศัยเทคนิควิเคราะห์แบบ Sociogram และ Guttman Scale ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางในการพัฒนาจังหวัดต่อไป

ผลการศึกษาในระดับมหภาคพบว่า จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานทางด้านเกษตรกรรม เศรษฐกิจส่วนใหญ่ของจังหวัดขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญบางชนิด ในภาคอุตสาหกรรมพบว่าอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของจังหวัดมีจำนวนน้อยและกระจุกตัวอยู่ในเขตอำเภอเมือง สำหรับทรัพยากรที่มีค่าของจังหวัดได้แก่ แร่ จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญต่อจังหวัดอื่นน้อยมาก เนื่องจากเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดของภาคเหนือตอนบนที่ตั้งอยู่ใกล้ลำพูนในระยะทางไม่เกิน 30 กม. จึงเป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการขยายบทบาทของลำพูนในด้านบริการทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษาและสาธารณสุข ความเป็น "ศูนย์กลาง" ระดับจังหวัดของเมืองลำพูนตลอดจนศูนย์กลางระดับอำเภอที่อยู่ใกล้เชียงใหม่จึงถูกบดบังด้วยอิทธิพลของเชียงใหม่ในด้านกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและการบริการ โดยเฉพาะการรับบริการทางด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล

สำหรับแนวทางการพัฒนาจังหวัดภายใต้อำนาจการปกครองที่มีอยู่ได้เสนอแนะ การกำหนดแนวทางการพัฒนาเป็นรายสาขาโดยยึดถือศักยภาพที่มีอยู่ภายในและลดบทบาทการพึ่งพาภายนอก รวมทั้งการเสริมแนวทางการกระจายการรับบริการภายในให้มากขึ้นโดยอาศัยชุมชนศูนย์กลางระดับล่างเป็นหลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การวางแผนภาคและเมือง .....
สาขาวิชา ..... การวางแผนภาค .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิติ ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

NANTAKA NIMMAN WATTANA : A STUDY FOR DEVELOPMENT GUIDE PLAN
OF A SMALL TOWN CLOSE TO A BIG CITY : A CASE STUDY OF LAMPHUN-
CHIENG MAI. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF KIAT JIVAKUL, PH.D.
352 PP.

Lamphun is the smallest province in comparison with other provinces in the north. Physically, most of this province borders Chiang Mai which is the regional city.

The purpose of this thesis is the study: general conditions and potential Development of areas in Lamphun as it is a centre of administration at provincial and Amphoe levels and its status is equal to other provinces including Chiang Mai; physical, economic, social and settlement factors; and the linkage of service of urban system in Lamphun and Chiang Mai under the study of regional planning. The study of provincial conditions stresses characteristics concerning areas and locations which have spatial linkages. In this thesis there are two types of study : macro (region and provinces) and micro (villages). They are based on secondary sources of data supported by field-survey data in order to determine the link between community service at lower provincial levels, using 14 indicators to explore 77 sample villages, and the hierarchy of settlements, employing the Sociogram and the Guttman Scale. This will lead to guidelines for developing the province.

The findings of the macro study indicate that Lamphun's economy is based on agriculture. Most of its economy depends on some main agricultural products. As for industry, there are few major industries, and these are clustered around urban areas. Its economic valuable natural resource is minerals. Lamphun serves less important role in relation to other provinces because Chiang Mai is the centre of the upper part of the region. In addition, Lamphun's relative closeness of about 30 kilometers to Chiang Mai is a handicap and an obstacle to the expansion of Lamphun's as a provider of economic, educational and public health services. Despite the fact that Lamphun is centrality at provincial as well as Amphoe levels judging from urban level, it is felt Lamphun's importance is eclipsed by the focussing of both economic activities and services, especially education and medical treatment, in Chiang Mai.

Concerning guidelines for developing the province under the existing administrative system, it is suggested that the guidelines in each sector should be made separately in order to realize the province's potential and reduce its dependency on outside sources. These guidelines should be supported by increasing the distribution of function and delination of settlement hierarchies and by emphasizing at the lower order centres.

ภาควิชา ..... URBAN AND REGIONAL PLANNING
สาขาวิชา ..... REGIONAL PLANNING
ปีการศึกษา 1989

ลายมือชื่อนิสิต ..... *นันทกานิมมานวัต*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *ศาสตราจารย์ ดร. กิ๊ต จิวากุล*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ก็เนื่องจากรับความร่วมมือช่วยเหลือจากหลายฝ่าย รวมทั้งสถาบันการศึกษาแห่งนี้ที่เปิดโอกาสให้ได้ทำงานนี้ออกมา สำหรับผู้ที่ต้องได้รับคำขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ได้แก่ ท่านอาจารย์ในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง ผู้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติ จิระกุล อาจารย์ผู้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ธาดานิติ ผู้เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลืออย่างดีโดยตลอด

และการศึกษาคั้งนี้จะไม่สามารถสำเร็จลงได้หากไม่ได้รับความร่วมมือในการศึกษาข้อมูลจากสถาบันราชการ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้เขียนขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งชาวเมืองลำพูน ในน้ำใจไมตรีและความร่วมมือช่วยเหลือ โดยเฉพาะครอบครัวนาชัย

นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองรุ่น 9 ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือทุกท่าน และขอขอบพระคุณ คุณสมนึก ชีชาวาลย์ แห่งสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมทั้งมิตรแท้ที่ช่วยเหลือห่วงใยผู้เขียน

ท้ายที่สุดนี้ต้องขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ ในการสนับสนุนทางด้านการเงิน และดูแลเอาใจใส่ ห่วงใยผู้เขียนอยู่เสมอ รวมทั้งพี่สาวและน้องชายที่รักยิ่งของผู้เขียนที่เอาใจใส่ช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นันทกา นิมมานวัฒนา

เมษายน 2532

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนที่	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
วิธีการศึกษา	6
แหล่งที่มาของข้อมูล	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
ข้อจำกัดในการศึกษา	10
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา	
ความหมายคำว่า "การพัฒนา"	12
การวางแผนพัฒนาภาค	14
แนวความคิดในการพัฒนาภาค	15
การจัดระเบียบพื้นที่	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์	35

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของภาคเหนือ	
ลักษณะทางกายภาพ	44
ก. สภาพทางภูมิศาสตร์	44
ข. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	49
ค. ด้านสาธารณูปโภค	58
ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ	61
ก. โครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจระดับภาค	61
ข. แรงงาน	68
ค. เงินทุน	73
ลักษณะทางด้านสังคม	75
ก. การศึกษา	75
ข. สาธารณสุข	81
ลักษณะทางด้านประชากร	82
ก. ขนาดและการกระจายตัวประชากร	82
ข. ความหนาแน่นของประชากร	82
ค. การเปลี่ยนแปลงประชากร	85
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของจังหวัดลำพูน	
ลักษณะทางกายภาพ	91
ก. ด้านภูมิศาสตร์	91
ข. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	94
ค. ด้านสาธารณูปโภค	111
ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ	127
ก. มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด	127
ข. รายได้เฉลี่ยต่อหัว	127
ค. การวิเคราะห์การเติบโตของภาค	130
ง. สาขาเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน	132
สาขาภาคเกษตร	132
สาขานอกภาคเกษตร	137

สารบัญ

	หน้า
จ. การวิเคราะห์ความชำนาญของภาค	154
ฉ. สินค้าส่งออกและนำเข้าตามลักษณะขนส่ง	156
ช. การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจ	160
ซ. ภาวะการจ้างงาน	164
ณ. การเงิน การธนาคาร	167
ลักษณะทางด้านสังคม	169
ก. การศึกษา	169
ข. สาธารณสุข	173
ค. ความมั่นคงปลอดภัย	175
ง. องค์กรและกลุ่มผู้นำชุมชน	176
ลักษณะทางด้านประชากร	178
ก. ขนาดและการกระจายตัวของประชากร	178
ข. ความหนาแน่นของประชากร	181
ค. องค์ประกอบของประชากร	183
ง. การเปลี่ยนแปลงประชากร	185
จ. การคาดประมาณประชากร	195
บทที่ 5 การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน	
การตั้งถิ่นฐาน	196
ก. ประวัติศาสตร์	199
ข. ที่ตั้งและลักษณะเมือง	200
ระบบชุมชน	203
ก. สภาพทั่วไป	203
ข. การเชื่อมโยงของชุมชนจากการให้บริการด้านต่าง ๆ	211
ค. การศึกษาการเข้าถึงการให้บริการของชุมชน	222
ง. ระดับชุมชน	226
จ. บทบาทชุมชนศูนย์กลางในจังหวัดลำพูน	235
ฉ. ชุมชนนอกเขตบริการของศูนย์กลาง	240

สารบัญ

หน้า

บทที่ 6	สรุปและเสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัด	
	สรุปสภาพทั่วไปและปัญหาภายในจังหวัด	242
	สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภายนอก	251
	สภาพปัญหาระดับภาค	256
	แนวความคิดและแนวทางในการพัฒนาภาค	257
	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา	260
	บทสรุป	268
บรรณานุกรม		277
ภาคผนวก		293
ประวัติผู้เขียน		352

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	แสดง	หน้า
1.1	แสดงตัวชี้วัดระดับชุมชนชนบท	8
2.1	ขนาดและหน้าที่ของชุมชน	18
2.2	บทบาทและลำดับคักย์ของเมืองทางตอนใต้ของเยอรมัน	25
2.3	การจัดลำดับคักย์ชุมชน Andhra Phadesh	27
2.4	การจัดลำดับคักย์ชุมชน Talala	28
2.5	การจัดลำดับคักย์ชุมชนในฟิลิปปินส์	2
2.6	การจัดลำดับคักย์ชุมชนในโบลิเวีย	29
2.7	ระบบชุมชนภาคเหนือ	31
2.8	เครื่องชี้วัดการจัดแบ่งชุมชนระดับอำเภอ	32
2.9	Perfect Guttman's Scale	39
2.10	ตัวอย่าง Guttman's Schale	40
2.11	การหาค่าถ่วงน้ำหนัก	41
2.12	การหาค่าความเป็นศูนย์กลาง	42
3.1	ขนาดพื้นที่ และเขตการปกครองของจังหวัดในภาคเหนือ ปี พ.ศ.2518, 2528	45
3.2	การกระจายของความสูงต่ำของพื้นที่ในภาคเหนือ	46
3.3	การใช้ประโยชน์ที่ดินของภาคเหนือ พ.ศ.2526-2527	50
3.4	โครงการชลประทานที่สำคัญของภาคเหนือ	53
3.5	เนื้อที่ป่าไม้จากภาพถ่ายดาวเทียม เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ.2521-2525 เป็นรายจังหวัด	55
3.6	การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดปี พ.ศ.2517-2527	63
3.7	รายได้เงินสดจากการขายผลผลิตเฉลี่ยครัวเรือน และสินค้าสำคัญ ของจังหวัด	67
3.8	การเปลี่ยนแปลงรายได้เฉลี่ยต่อหัวภาคเหนือรายจังหวัด	69
3.9	จำนวนครัวเรือน จำนวนประชากร ขนาดครัวเรือน แรงงาน การทำงานของแรงงานเกษตร ปี 2525/2526	71
3.10	จำนวนสถานประกอบการที่มีลูกจ้างในภาคเหนือ จำแนกตาม จังหวัด ปี พ.ศ.2527	72

สารบัญตาราง

ตารางที่	แสดง	หน้า
3.11	ยอดเงินฝากและเงินให้กู้ยืมของสาขานาการพาณิชย์ในภาคเหนือ ปี พ.ศ.2523-2527	74
3.12	สถาบันการศึกษาในภาคเหนือ ปี พ.ศ.2528	77
3.13	ระดับการศึกษาของประชากรรายจังหวัด ภาคเหนือ ปี พ.ศ.2528 ...	80
3.14	จำนวนโรงพยาบาลและบุคคลากรทางสาธารณสุข รายจังหวัดภาคเหนือ	83
3.15	ความหนาแน่นประชากรรายจังหวัด ช่วงปี 2513-25243 และ 2518-2528	86
3.16	การเพิ่มประชากรรายจังหวัด ภาคเหนือ ปี พ.ศ.2523-2527	89
4.1	ขนาดพื้นที่ และเขตการปกครองจังหวัดลำพูน รายอำเภอ	92
4.2	การใช้ที่ดินและความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืชต่าง ๆ จังหวัดลำพูน ปีพ.ศ. 2523	99
4.3	การประมาณการ การใช้น้ำที่ ผลผลิต มูลค่าในการปลูกข้าว ไม้ผล พืชไร่ของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2523	100
4.4	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและบริโภคตามโครงการ กสช.	104
4.5	ลักษณะทางและสภาพทางหลวงจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2527 รายอำเภอ	118
4.6	สถิติจำนวนตำบล หมู่บ้าน หลังคาเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ ปีงบประมาณ 2528	125
4.7	สถิติการใช้ไฟฟ้าของจังหวัดลำพูน รายอำเภอ ปีงบประมาณ 2528	125
4.8	เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2527	128
4.9	วิเคราะห์การเติบโตของภาค และจังหวัดลำพูน ช่วง10ปี(2518-2527) ราคาคงที่ปี 2515	131
4.10	วิเคราะห์การเติบโตของภาค และจังหวัดลำพูน ช่วง 5 ปี (2523-2527) ราคาคงที่ปี 2515	133

สารบัญตาราง

ตารางที่	แสดง	หน้า
4.11	ผู้ประกอบการเหมืองแร่ จังหวัดลำพูน	138
4.12	ทำเนียบรายชื่อผู้ประกอบการทำเหมืองแร่ จังหวัดลำพูน	139
4.13	ขนาดอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2527 รายอำเภอ	141
4.14	อุตสาหกรรม การจ้างงาน ทน ของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2527 จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมรายอำเภอ	143
4.15	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม การจ้างงาน ทนของ จังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2523-2528 รายอำเภอ	149
4.16	จำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้า จำแนกประเภท การจดทะเบียน	149
4.17	วัตถุดิบและตลาดอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูน	151
4.18	การวิเคราะห์ความชำนาญของภาค จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ปี พ.ศ.2518-2527, 2523-2527	155
4.19	ปริมาณสินค้า และการขนส่งสินค้าทางรถไฟ ปี พ.ศ.2525	157
4.20	เปรียบเทียบร้อยละของปริมาณสินค้าเข้า-ออกทั่วประเทศ-ภาคเหนือ- ลำพูน-เชียงใหม่ ปี พ.ศ.2522,2526	159
4.21	การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2518-2527 และปี พ.ศ.2523-2527 ราคาคงที่ปี 2515	162
4.22	แสดงจำนวนผู้ทำงานเชิงเศรษฐกิจรายจังหวัด จำแนกตาม หมวดอุตสาหกรรม	165
4.23	การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และสัดส่วนจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2523-2527	167
4.24	ระดับการศึกษาของจังหวัดลำพูน รายอำเภอ	171
4.25	จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน ครู ปี พ.ศ.2528	172
4.26	สถานศึกษาในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2523	172
4.27	เปรียบเทียบสถานบริการด้านสาธารณสุข จังหวัดลำพูน รายอำเภอ ปี พ.ศ.2524 และ 2528	174
4.28	หน่วยงานปกครองในจังหวัดลำพูน	177

สารบัญตาราง

ตารางที่	แสดง	หน้า
5.1	หมู่บ้านคัดเลือก	197
5.2	ประเภทกิจกรรมในสาขาภิบาล ปี พ.ศ.2528	205
5.3	แหล่งงานของหมู่บ้านศึกษา จำแนกรายอำเภอ	208
5.4	การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการ	219
5.5	การเข้าถึงการให้บริการของชุมชน	224
5.6	วิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานเพื่อหาศูนย์กลางชุมชน (Gutlman's Scale) โดยวิธีนับข้อผิดพลาดแบบ Scalogram	228
5.7	วิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานเพื่อหาศูนย์กลางชุมชนระดับล่างโดยเทคนิค Marshall's Centrality Index	230
5.8	ประเภทกิจกรรมที่มีในชุมชนศึกษา	232
5.9	บทบาทศูนย์กลางชุมชนและเขตการบริการ	236
5.10	เขตบริการและบทบาทชุมชนชนบทของจังหวัดลำพูน	238
6.1	แผนประสานงาน และ โครงการในพื้นที่	269
6.2	แผนงาน โครงการ พื้นที่ และหน่วยงานดำเนินการ	270

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบที่

แผนที่ที่	แสดง	หน้า
3.1	ภาคเหนือและอาณาเขตติดต่อ	48
3.2	แหล่งทรัพยากรแร่ในภาคเหนือ	57
3.3	โครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ภาคเหนือ	59
3.4	สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด สาขาภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ ภาคเหนือ รายจังหวัด ปี 2518, 2523 และ 2527	64
3.5	สถานบริการทางการศึกษาและสาธารณสุขภาคเหนือ รายจังหวัด	79
3.6	ขนาดและความหนาแน่นประชากร ภาคเหนือ รายจังหวัด ปี 2528	84
3.7	การเปลี่ยนแปลงประชากร (AC) (RC) ภาคเหนือ รายจังหวัด	87
4.1	เขตการปกครองจังหวัดลำพูน	93
4.2	การใช้ที่ดินและความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชต่างๆ จังหวัดลำพูน	95
4.3	ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชต่าง ๆ จังหวัดลำพูน	96
4.4	ศักยภาพของดินทางการเกษตร เขตลำพูน-เชียงใหม่	97
4.5	แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	101
4.6	เขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดลำพูน	106
4.7	ทรัพยากรแร่ของจังหวัดลำพูน	108
4.8	แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน	110
4.9	เส้นทางรถไฟและสถานีรถไฟ จังหวัดลำพูน	112
4.10	โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางถนน จังหวัดลำพูน-เชียงใหม่	114
4.11	โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางถนน ที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง	115
4.12	โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางถนนและเส้นทางโครงการ ทางหลวงท้องถิ่น จังหวัดลำพูน	117
4.13	ปริมาณการจราจร จังหวัดลำพูน ปี 2527	119
4.14	เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทาง จังหวัดลำพูน	123
4.15	ศูนย์แลกเปลี่ยนสินค้าบริโภค จังหวัดลำพูน	153
4.16	สถาบันการเงิน จังหวัดลำพูน	168
4.17	ที่ตั้งสถานบริการทางการศึกษาและสาธารณสุข จังหวัดลำพูน	170
4.18	เปรียบเทียบขนาดประชากรจังหวัดลำพูน รายตำบล ปี 2523, 2527 ..	180
4.19	ความหนาแน่นประชากร จังหวัดลำพูน รายตำบล ปี 2523	182

สารบัญแนกที่

แผนที่ที่	แสดง	หน้า
4.20	การเปลี่ยนแปลงประชากร(AC) (RC) จังหวัดลำพูน รายตำบล	189
4.21	ความสัมพันธ์ของอัตราการเติบโตและความหนาแน่นประชากร จังหวัดลำพูน รายอำเภอ	191
4.22	เปรียบเทียบอัตราการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติจังหวัดลำพูน รายตำบล ปี 2523, 2527	192
4.23	เปรียบเทียบการย้ายถิ่นสุทธิ จังหวัดลำพูน รายตำบล ปี 2523 และปี 2527	193
5.1	ที่ตั้งชุมชนโบราณของหริภุญไชยและการตั้งถิ่นฐานปัจจุบัน	202
5.2	ที่ตั้งเทศบาลและสุขาภิบาล จังหวัดลำพูน	206
5.3	เขตการให้บริการของชุมชน จังหวัดลำพูน	210
5.4	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการด้านตลาดสด, เสื้อผ้า	212
5.5	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการร้านของชำและร้าน ซ่อมเครื่องมือการเกษตร	213
5.6	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านจักรยาน	214
5.7	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการร้านวัสดุก่อสร้าง ร้านขายยาสามัญ	215
5.8	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการสถานอนามัย, โรงพยาบาล ...	216
5.9	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการไปรษณีย์ ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง	217
5.10	การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการโรงเรียนระดับประถม การศึกษาระดับสูง	218
5.11	ระบบชุมชน ศูนย์กลางชุมชนจังหวัดลำพูน	227
5.12	เขตการให้บริการและบทบาทชุมชนระดับล่างจังหวัดลำพูน	234
5.13	บทบาทชุมชนศูนย์กลางและเขตการให้บริการจังหวัดลำพูน	241

สารบัญแนบภูมิ

แผนภูมิที่	แสดง	หน้า
3.1	การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับภาคเหนือ	51
3.2	การจัดแบ่งกลุ่มสาขาเศรษฐกิจ ภาคเหนือ รายจังหวัด	65
3.3	การกระจายรายได้ของประชากรภาคเหนือปี 2518, 2523, 2527	66
3.4	การย้ายถิ่นสุทธิ ภาคเหนือ รายจังหวัด ปี 2518-2527	90
4.1	เปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด รายได้ต่อหัวประชากร ภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2518-2527	129
4.2	การกระจายรายได้ของหมู่บ้านนอกเขตเทศบาลจ.ลำพูน รายอำเภอ ..	130
4.3	การเปรียบเทียบการวิเคราะห์การเติบโตภาค จังหวัดลำพูน ปี 2518-2527 และปี 2524-2527	134
4.4	ตลาดสินค้าอุปโภค-บริโภค จังหวัดลำพูน	152
4.5	เปรียบเทียบสินค้านำเข้า-ส่งออกจากกรุงเทพมหานครทางถนน จำแนกตาม ประเภทสินค้าที่สำคัญ ภาคต่าง ๆ ภาคเหนือ จังหวัดลำพูนและ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2522 -2526	161
4.6	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด ลำพูน รายสาขา ปี 2518-2527	163
4.7	เปรียบเทียบผู้ทำงานจำแนกตามหมวดเศรษฐกิจ จังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงใหม่	166
4.8	การกระจายตัวของประชากร จังหวัดลำพูน รายตำบล ปี 2523 และปี 2527	179
4.9	โครงสร้างอายุและเพศของประชากรจังหวัดลำพูน ปี 2523 และปี 2523 รายอำเภอ	184
4.10	ประชากรวัยพึ่งพาและวัยแรงงานจำแนกตามเพศ จังหวัดลำพูน รายอำเภอและจังหวัดเชียงใหม่	186
4.11	ลำดับและการเติบโตของประชากร จังหวัดลำพูน รายตำบล และจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2523 และปี 2527	187
4.12	ความสัมพันธ์ของอัตราการเติบโตและความหนาแน่นประชากร จังหวัดลำพูนรายตำบล	190
4.13	โครงสร้างอายุและเพศ การคาดประมาณการประชากร ปี 2534 จังหวัดลำพูน	195
5.1	การเชื่อมโยงการใช้บริการของชุมชน จังหวัดลำพูน-เชียงใหม่	220
6.1	การประสานแนวความคิดในการพัฒนา	258